

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de hotărâre de Guvern pentru aprobarea Programului guvernamental „Capitala Tineretului”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii de Guvern pentru aprobarea Programului guvernamental „Capitala Tineretului” este elaborat de Ministerul Educației și Cercetării (<i>denumit în continuare - MEC</i>)
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programul guvernamental „Capitala Tineretului” (în continuare - <i>Programul</i>) este elaborat în temeiul prevederilor art. 5 lit. a) art.6 lit. h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al republicii Moldova, 2017, nr 251, art. 412), cu modificările ulterioare, art. 9 alin. (2), art.10 alin (3) lit. a) b) c), art.12 alin (2) din Legea nr.215/2016 cu privire la tineret (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 315-328, art. 688), cu modificările ulterioare, precum și în scopul realizării obiectivului specific 3.1. <i>Creșterea până la 26 a numărului de autorități ale administrației publice locale de nivelul al doilea care implementează programe de suport pentru tineri în anul 2026</i> din Programul pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” pentru anii 2023-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.168/2023.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative MEC, prin intermediul politicilor de tineret, urmărește să sprijine dezvoltarea armonioasă a tinerilor, să stimuleze participarea civică și să asigure un mediu propice pentru creștere și implicare în comunitate a acestora. Programul fost conceput ca un instrument de recunoaștere și promovare a bunelor practici la nivel local în domeniul tineretului. Până la elaborarea prezentului proiect, Programul "Capitala Tineretului" a fost reglementat de HG nr. 347/2020 privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a Programului „Capitala Tineretului”. Experiența implementării Programului „Capitala Tineretului” a oferit suport APL-urilor în crearea de oportunități pentru implicarea activă a tinerilor, precum și la încurajarea colaborării între actorii locali, beneficii care au constituit o premisă solidă pentru consolidarea sectorului de tineret la nivel local. Totodată, în procesul de implementare a programului „Capitala tineretului” (HG nr. 349/2020) au fost identificate anumite deficiențe și lacune de ordin normativ, care justifică necesitatea elaborării unui nou cadru de reglementare, după cum urmează: - criterii de selecție și evaluare ambigue, fapt ce genera subiectivitate în evaluarea dosarelor și conducea la lipsa unei evaluări obiective a rezultatelor și a impactului real al programului; - absența unor definiții clare ale termenilor esențiali, precum și a unui manual operațional detaliat pentru implementarea Programului, care au generat interpretări variate și incoerențe în aplicarea procedurilor și alocarea resurselor, diminuând, astfel, predictibilitatea și transparența procesului de implementare; - lipsa unor mecanisme de monitorizare și raportare neclare și rapoarte de progres sumare, care au afectat eficiența implementării și responsabilitatea părților implicate, făcând dificilă urmărirea parcursului programului și adoptarea unor măsuri corective pentru îmbunătățirea acestuia în timp util; - lipsa unor indicatori de rezultat care să reflecte impactul social, economic și cultural al programului în comunitățile beneficiare, împiedicând astfel justificarea investițiilor și demonstrarea valorii adăugate pe termen mediu și lung. Suplimentar, cadrul anterior nu permitea atragerea de surse de finanțare diversificate (publice, private, externe) și nu structura programul pe componente distincte, capabile să abordeze nevoi specifice ale tinerilor și comunităților, limitând, astfel, amploarea și adaptabilitatea intervențiilor. Aceste deficiențe ale cadrului normativ existent au impus necesitatea elaborării unui nou proiect de act normativ, care să optimizeze programul, să-i crească eficiența, transparența și impactul pe termen lung, prin integrarea bunelor practici și a lecțiilor învățate.

Totodată, se impune necesitatea alinierii programului la standardele și bunele practici europene în domeniul politicilor de tineret, în special prin corelarea obiectivelor și metodologiei cu abordările promovate în cadrul inițiativei „Capitala Europeană a Tineretului”, susținută de Forumul European al Tineretului, precum și cu direcțiile stabilite prin Agenda Europeană pentru Tineret 2019–2027 și Obiectivele Europene pentru Tineret (European Youth Goals).

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul general al Proiectului este stimularea și consolidarea capacităților autorităților administrației publice locale în implementarea unui model eficient de promovare a politicii de tineret la nivel local.

Adoptarea unui nou act normativ a fost optimă pentru a realiza o revizuire cuprinzătoare a Programului, asigurând un cadru unitar, clar și predictibil care aduce următoarele beneficii cheie:

- (i) creșterea transparenței prin stabilirea unor criterii de selecție și evaluare detaliate și obiective descrise în Regulamentul de organizare și desfășurarea a concursului pentru obținerea titlului „Capitala Tineretului”;
- (ii) eficiența finanțării prin introducerea unei structuri flexibile care adaptează instrumentele financiare la nevoile comunităților;
- (iii) responsabilitate îmbunătățită prin instituirea de mecanisme clare de monitorizare bazate pe indicatori de rezultat și impact;
- (iv) recunoașterea și diseminarea bunelor practici prin evidențierea localităților care implementează modele eficiente de lucru cu tinerii și facilitarea transferului de experiență.

Soluțiile propuse prin noul proiect de act normativ vizează abordarea deficiențelor cadrului existent, menționate la sbp.2.2 din Nota de argumentare și propune un *cadru revizuit, consolidat și flexibil* care să răspundă mai bine nevoilor tinerilor și comunităților, în contextul disparităților locale, aducând următoarele elemente noi și îmbunătățiri semnificative, și anume:

1. *Structură programatică detaliată* care definește explicit 3 componente distincte ale Programului, fiecare cu obiective și mecanisme specifice:

Componenta I sprijină implementarea unui plan de activități al Capitalei Tineretului, oferind finanțare nerambursabilă pentru acoperirea cheltuielilor eligibile destinate exclusiv proiectelor și inițiativelor care vizează tinerii;

Componenta II constă în finanțarea unui plan de achiziții propus de autoritatea aplicantă, vizând investiții în modernizarea, dezvoltarea și dotarea infrastructurii prietenoase tinerilor;

Componenta III introduce un instrument financiar inovator, care permite finanțarea unor proiecte inițiate de organizații și grupuri de inițiativă ale tinerilor (până la 30.000 lei per proiect), cu un impact semnificativ asupra dezvoltării ecosistemului de tineret la nivel local.

2. Proiectul delimitează explicit:

- (i) unitățile administrativ teritoriale eligibile, fapt ce contribuie la concentrarea eforturilor de dezvoltare în atât în centre urbane cât și în localități rurale, punând accent pe cele cu acces redus la servicii și programe;
- (ii) roluri și responsabilități autorități implicate, care va permite administrarea și gestionarea fondurilor alocate, inclusiv contractarea și efectuarea plăților către beneficiari;
- (iii) mecanisme de monitorizare și raportare, care includ termene clare pentru rapoarte, vizite în teren și verificări, precum și perioade definite de monitorizare post implementare, precum și sancțiuni clare pentru utilizarea neconformă a fondurilor, inclusiv pierderea eligibilității pentru concursuri viitoare și recuperarea sumelor în instanță;
- (iv) indicatori de produs și de rezultat măsurabili, esențiali pentru o evaluare obiectivă a impactului și a progresului programului;
- (v) încurajarea parteneriatelor multisectoriale și a cofinanțării locale;
- (vi) regulamentul detaliat și transparent privind organizarea și desfășurarea concursului pentru obținerea titlului de „Capitala Tineretului”, fapt ce va asigura coerența și claritatea în aplicarea la Program, cât și criterii clare de evaluare a dosarelor de candidatură (anexa 2).

Prin aceste noi prevederi, Programul devine un instrument mult mai bine structurat, transparent și orientat spre rezultate, capabil să genereze un impact semnificativ și sustenabil asupra dezvoltării politicilor de tineret la nivel local.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
În procesul de elaborare a prezentului proiect de act normativ au fost analizate mai multe opțiuni care vizau remedierea deficiențelor constatate în implementarea Programului „Capitala Tineretului”, reglementat de Hotărârea Guvernului nr.347/2020, urmare căruia s-a exclus: 1. <i>Menținerea actului normativ actual (HG nr. 347/2020)</i>, deoarece acesta ar fi menținut deficiențe majore (<i>lipsa criteriilor clare, monitorizare slabă și finanțare rigidă</i>), conducând la ineficiență și impact redus al programului; 2. <i>Modificarea actului existent</i>, deoarece ajustările necesare sunt atât de complexe și extinse (pct.2, sbp.3.1.), încât ar fi rezultat un act incoerent și dificil de aplicat. Prin urmare, menținerea cadrului normativ existent nu ar permite valorificarea lecțiilor învățate din edițiile anterioare ale Programului și nici adaptarea acestuia la contextul actual, fapt ce ar conduce la utilizarea ineficientă a resurselor alocate, la diminuarea impactului asupra dezvoltării sectorului de tineret la nivel local și la scăderea relevanței Programului în raport cu prioritățile politicilor naționale și europene din domeniu. Soluția elaborării unui nou proiect de hotărâre a Guvernului a fost considerată optimă, întrucât permite realizarea unei reforme cuprinzătoare a Programului, prin integrarea tuturor îmbunătățirilor identificate și a elementelor noi într-un cadru normativ unitar, coerent și predictibil, soluția propusă a fost considerată cea mai eficientă și adecvată.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public Proiectul va genera un impact semnificativ și pozitiv asupra sectorului public, cu precădere asupra autorităților administrației publice locale și politicilor acestora în domeniul tineretului. Acest impact se va concretiza prin consolidarea capacităților instituționale ale autorităților locale, eficientizarea utilizării fondurilor publice alocate pentru programe și servicii destinate tinerilor, precum și prin îmbunătățirea calității și accesibilității acestor servicii. Astfel, proiectul va contribui la realizarea obiectivelor strategice naționale privind dezvoltarea și susținerea sectorului de tineret, promovând o guvernare locală responsabilă și orientată spre nevoile tinerilor.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative Implementarea Programului va genera un impact financiar compus asupra bugetului de stat, bugetelor locale și, potențial, asupra surselor extrabugetare. Finanțarea Programului se va realiza anual, în limitele alocațiilor aprobate după cum urmează: <i>din Bugetul de stat:</i> - Domeniul I (activități) - transferuri nerambursabile pentru proiecte derulate de ONG-uri în parteneriat cu APL; - Domeniul II (infrastructură) - transferuri cu destinație specială către APL-uri pentru investiții (reabilitare, modernizare, dotare); - Domeniul III (granturi) - alocare de sume semnificative (până la 30.000 lei/proiect) pentru inițiativele tinerilor. <i>Bugetele locale:</i> Domeniul II (infrastructură) și Domeniul III (granturi) - contribuție proprie în cuantum minim de 20% din valoarea totală a finanțării solicitate, exprimată sub formă de cheltuieli bugetare prevăzute în bugetul local anual. <i>Surse extrabugetare:</i> atragerea de fonduri suplimentare din parteneriate public-private și finanțări externe (după caz). Finanțarea Programului se efectuează din alocațiile bugetare anuale atribuite Ministerului Educației și Cercetării pentru implementarea programelor în domeniul tineretului, aprobate prin Legea bugetului de stat, cu respectarea limitelor bugetare aprobate pentru anul în curs. Alocațiile anuale vor constitui aprox. 1,5 mln. lei, distribuite conform prevederilor bugetare aprobate și destinate finanțării componentelor Programului. Pentru implementarea Componentei I a Programului, se vor utiliza resursele financiare planificate în cadrul bugetar pe termen mediu, la clasificția bugetară 8603 - <i>servicii pentru tineret</i>, utilizate în conformitate cu planificarea bugetară de către Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret. Proporțiile financiare pentru fiecare componentă nu vor depăși 40% din bugetul total al Programului și pot fi ajustate de către Agenția Națională pentru Tineret, în limita bugetului disponibil,

În urma analizei dosarelor depuse la concurs, iar costurile exacte vor fi stabilite anual prin Legea bugetului de stat, pentru a atinge obiectivele Programului.

Investiția în Program se consideră a fi una strategică și va aduce beneficii sociale și economice durabile, pe termen lung, care depășesc costurile inițiale, precum:

1. *Dezvoltarea capitalului uman* includ fonduri pentru programe de educație non-formală, de dezvoltare a competențelor funcționarilor, a tinerilor și pentru implicarea în viața civică, fapt ce va contribui la creșterea capacității instituționale și îmbunătățirea calității resurselor umane;
2. *Modernizarea infrastructurii locale* care asigură crearea de *spații adecvate și moderne* pentru tineri, esențiale pentru atragerea și reținerea lor în comunitate (reducerea exodului);
3. *Stimularea inovației* prin intermediul programului de granturi, în cadrul căruia sunt susținute *proiectele inovatoare* ale tinerilor și ale organizațiilor locale;
4. *Asigurarea guvernantei* prin dezvoltarea unui sistem de monitorizare, esențial pentru gestionarea responsabilă și transparentă a fondurilor publice, precum și pentru evaluare eficienței și impactului Programului;
5. *Creșterea competitivității* - alocarea de resurse financiare motivează APL-urile să investească în politici de tineret, sporind recunoașterea și dezvoltarea locală.

Cheltuielile aferente implementării Programului nu vor afecta bugetele de stat și cele locale, iar alocările financiare pentru realizarea acestuia sunt prevăzute și asigurate în cadrul planificării bugetare sectoriale pe termen mediu specifice domeniului tineretului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea Programului generează un impact economic pozitiv asupra sectorului privat, manifestat prin stimularea cererii pentru bunuri și servicii. Creșterea cererii vizează, în special, dar fără a se limita la, următoarele domenii: *organizarea de evenimente, achiziții de echipamente și materiale, servicii de consultanță, activități de promovare și lucrări de reparații*, acțiuni care susțin, în mod direct, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii la nivel local.

Totodată, prin activitățile de educație non-formală și de dezvoltare a competențelor autorităților locale, Programul contribuie la formarea unei forțe de muncă mai bine pregătite și adaptabile, aducând beneficii capitalului uman atât din sectorul public, cât și din cel privat. În concluzie, impactul Programului este pozitiv, oferind companiilor locale oportunități de creștere economică și de implicare socială, precum și la crearea unui mediu de afaceri favorabil prin încurajarea și dezvoltarea parteneriatelor public-privat.

4.4. Impactul social

Programul va contribui la creșterea incluziunii sociale, dezvoltarea abilităților de viață și a participării civice a tinerilor. Prin serviciile și activitățile oferite, tinerii vor dobândi încredere în sine, spirit civic și aptitudini de organizare, contribuind astfel la consolidarea coeziunii sociale și promovarea unui mediu comunitar activ și responsabil. Programele de tineret au un efect demonstrat de reducere a riscurilor sociale, iar educația non-formală susține dezvoltarea potențialului creativ și implicarea tinerilor în viața publică.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu se aplică.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional, Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul de intenție privind elaborarea proiectului a fost plasat pe www.particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14049.

Proiectul a fost supus consultărilor publice cu autorități publice locale, în cadrul unor evenimente tematice desfășurate pe parcursul semestrului II 2025.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizei juridice și anticorupție în procesul de avizare și promovare, conform cerințelor legale.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea și intrarea în vigoare a prezentului act normativ determină necesitatea abrogării Hotărârii Guvernului nr. 347/2020 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a Programului „Capitala Tineretului”.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor actului normativ este sarcina principală a Ministerului Educației și Cercetării și Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret.

Implementarea Programului se va realiza în comun cu autoritățile administrației publice locale, asigurând astfel coerența și eficacitatea acțiunilor la nivel național și teritorial.

Structura instituțională stabilită prin prezentele dispoziții asigură o distribuție clară a responsabilităților, acoperind integral etapele de la planificare și coordonare, până la implementarea efectivă și raportare. Distribuția menționată garantează o desfășurare eficientă a Programului și permite ajustările necesare, precum și acordarea suportului continuu pe parcursul derulării acestuia, conform prevederilor detaliate la Capitolele V–VI din Program (pag. 7–8).

Ministru

Dan Perciun